

Висновки. Відповідно до завдань реформування початкової освіти, майбутній учитель музики повинен узяти на себе функції підтримки та допомоги учням у їхньому музичному навчанні, творчому розвитку, створювати школярам сприятливу атмосферу для самостійного оволодіння музичними знаннями. Виконуючи в початковій школі функції музичного керівника і наставника, вчитель має залишатися взірцем у доборі шляхів мистецько-творчого самовдосконалення учнів відповідно до індивідуальних потреб, музичних задатків та здібностей дітей. Отже, впроваджуючи ідеї видатного вченого, педагога В.Сухомлинського в практику музичної освіти, майбутній учитель має спрямувати всі зусилля на те, щоб створити на уроці сприятливу атмосферу і особливі можливості для формування пізнавальних інтересів дітей. Пізнання, таким чином, стає цікавим і захоплюючим процесом та запорукою творчого розвитку особистості, самостійного оволодіння музичними знаннями. У процесі творчої діяльності активізується інтелектуальна та емоційна сфера школярів, розвиваються музичні здібності, учні набувають таких якостей творчої особистості як експресивність, оригінальність, винахідливість в комбінуванні художніх елементів, здатність до життєвих способів реалізації творчих ідей.

Література

1. Вашуленко М. Літературна творчість В.О.Сухомлинського в нових підручниках для початкової школи / М.Вашуленко // Бібліотечка вчителя - 2003.- № 5. С. 3.
2. Ващенко Г. Загальні методи навчання: Підручник для педагогів / Г. Ващенко. - Видання перше. - Київ, Українська видавнича спілка, 1997. - 441с.
3. Выготский Л.С. Психология искусства / Л.С.Выготский. – 3-е изд. - М.: Искусство, 1986. – 573 с.
4. Казанцева І. Творчі завдання – шлях активізації пізнавальної діяльності учнів на уроках біології/ І.Казанцева //Рідна школа - 2000. - №11. – С. 69-71.
5. Морозова С.Н. Основные направления и приёмы развития детского творчества в педагогической деятельности Б.Л.Яворского и его учеников /С.Н. Морозова //Из истории музыкального воспитания: Хрестоматия /Сост. О.А.Апраксина. - М.: Просвещение, 1990. - 207с.
6. Савчено О. Грані дидактичної системи В.О.Сухомлинського / О.Я.Савченко // Початкова школа – 1993. - № 10. - С. 16.
7. Сухомлинський В.О. Сто порад учителям / В.О.Сухомлинський // Вибрані твори. В 5-ти т.– К.: Рад.школа, 1976. – Т.2. – С.419-654.
8. Сухомлинський В.О. Як виховати справжню людину/ В.О.Сухомлинський // Вибрані твори. В 5-ти т.– К.: Рад.школа, 1976. – Т.2. – С.149-416.

**В. Черноіваник,
здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського,
наук. керівник – канд. пед. наук, доцент І. Г. Барановська**

АКТИВІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙНО-ПОЧУТТЄВОЇ СФЕРИ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ВІЗУАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Розвиток емоційно-почуттєвої сфери, як підґрунтя формування внутрішнього духовного світу дитини, є одним із пріоритетних завдань дошкільної освіти. що виступає в якості психологічного підґрунтя розвитку духовного світу дошкільника. Базовий компонент дошкільної освіти України як її державний стандарт передбачає оптимальне розкриття внутрішнього потенціалу кожної дитини, формування почуття краси в різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей дітей. Результатом оволодіння дитиною різними видами художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності [2] Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А. М. Богуш – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.

Дослідження, проведені в галузі вивчення особливостей дошкільного дитинства (Л. Божович, Л. Венгера, Д. Ельконіна, О. Запорожця, Г. Крутій, В. Мухіної та ін.), свідчать про те, що перші п'ять років життя є сенситивним періодом для становлення первинного синкретичного світогляду, закладання основ морально-естетичного світосприймання та соціокультурного становлення особистості, а формування позитивних емоцій, почуттів дитини, суб'єктивного сприйняття себе і навколишнього світу сприяє розвитку духовного світу. Разом з тим, дослідники І. Барановська, О. Кононко, В. Кузьменко, С. Кулачківська, С. Ладивір, Н. Мозгальова, Б. Неменський, Л. Шульга переконані: знання, що не забарвлені особистими емоційними переживаннями, ніколи не стануть цінністю для дитини, бо враження дошкільного дитинства відкладаються в пам'яті на все життя та вирішують подальший її розвиток; тільки через власний внутрішній досвід. Особистісне емоційне переживання здійснюється через долучення малят до вічних духовних цінностей, а в емоційному сприйнятті дитинства зароджуються витoki майбутньої творчої особистості. Дослідники Е. Белкіна, С. Даніель, О. Дронова, Н. Голота, Г. Сухорукова, Л. Ящур, Б. Юсов зазначають, що з усіх видів мистецтва образотворче виокремлюється в теорії естетичного виховання в якості більш ефективного засобу для розв'язання завдань виховання духовності та естетичного розвитку дошкільнят, а саме формування позитивних емоцій, естетичних почуттів, оцінного естетичного ставлення до навколишньої дійсності та естетичного смаку.

Мета статті висвітлити шляхи активізації емоційно-почуттєвої сфери дітей засобами візуального мистецтва в освітньому просторі дошкільного навчального закладу.

Естетичне виховання дитини починається з формування стійкої особистісної потреби дивитися і бачити, слухати і чути, відчувати, розуміти, любити. Мистецтво – джерело справжньої краси та духовності, вираження глибинних думок, що акумулюють вищі людські цінності. Пріоритетною формою сприйняття для мистецтва є емоційно-почуттєва. Володіючи власними художньо-виражальними засобами, кожен вид мистецтва діє на емоції, почуття, настрої людини, незалежно від її віку та статі. Твори візуального мистецтва –

не просто прикраса, а особливий світ створений художником чи композитором для кожної людини. Вони знаходять відгук у серцях тих, чії погляди притягують. Твори візуального мистецтва звертаються безпосередньо до почуттів дитини і через них до розуму. Найглибші думки майстра про велич краси барвистою мелодією перетворюють людину із споглядача в активного співучасника. Будучи усвідомленими, вони сприяють формуванню світовідчуття, активної життєвої позиції та світогляду. Споглядаючи твір живопису дитина, з натхненням пізнає світ і себе в ньому. Вона відчуває насолоду

В умовах закладу дошкільної освіти справжньою зустріччю дитини з красою можуть стати заняття з образотворчої діяльності, здатні донести до малюків розмаїття краси у природі, мистецтві, в людині та її творчості. В освітньому просторі освіти необхідно створити таку атмосферу для сприйняття краси живопису, щоб вона вразила дитину, пройшла крізь органи відчуття, викликала радість, насолоду, натхнення, залишила назавжди слід у душі, зазначає Л. Шульга.

На заняттях з образотворчого мистецтва діти вчать бачити та сприймати красу художніх творів, переосмислювати та передавати власні почуття у процесі самостійної художньої творчості (малювання, ліплення, створення аплікацій). Мистецтво живопису своєю барвистою мовою розповідає про красу оточуючого світу. Якщо дитина сприймає цю красу з відповідним почуттям, вона навчається не лише відчувати і розуміти мистецтво, але й генерує бажання до власного створення краси. Для активізації уяви дошкільника недостатньо показу шедевра живопису, потрібно організувати процес переживання або співпереживання, щоб надихнути дитину до занять малюванням, до створення власних малюнків, творчих робіт. Важливу роль належить індивідуальним особливостям уяви та фантазії малюків, їх вмінні передати власні інтимні переживання та почуття на папір. Л. Шульга доводить, що заняття з візуального мистецтва в умовах дитячого садка організовується переважно у традиціях знанневої парадигми, адже вихователі використовують методи та прийоми традиційної педагогіки, розраховані на роботу лівої півкулі головного мозку дитини (мистецтвознавча розповідь вихователя, бесіда за картиною, прийоми точних установок та порівняння). Такий підхід розрахований на масовий або груповий вплив на засвоєння дитиною інформації, її запам'ятовуванню та механічному, репродуктивному відтворенню. За таких умов вихователю складно індивідуалізувати освітній процес, тому необхідно шукати нові форми організації та методи активізації самостійної діяльності кожної дитини.

Одним із основних дидактичних принципів проведення занять у ДНЗ є активність самих дошкільників. Малюк створює малюнок, застосовуючи враження, знання, досвід, почуття та мрії. Це зумовлює небайдуже ставлення до акту творення. Дитина активно виражає себе і в результаті цього самовираження має продукцію – малюнок, завдяки якому може радіти та поділитися радістю з оточуючими.

Аналіз наукової літератури дозволив виокремити основні напрямки активізації емоційно-почуттєвої сфери дитини на заняттях з візуального мистецтва:

- організація занять на ігрових засадах. Гра для дошкільника – це можливість створити за бажанням власне життя та із задоволенням прожити його. Це творчий процес, в якому дитина набуває ролі активного творця. Перетворення освітнього процесу в гру дозволяє кожній дитині зайняти активну позицію, тому використання ігрових технологій було та продовжує залишатися одним із більш пріоритетних напрямків сучасної педагогіки. Ігрові технології дозволяють викликати у дітей почуття задоволення від пізнання, створити умови для активного самовираження та формування високого рівня мотивації до навчання у школі й самоосвіти у майбутньому. Доречними будуть творчо-ігрові прийоми «Входження в картину», «П'ять відчуттів»;

- врахування вікових особливостей та природних здібностей дитини, їх способу буття, вшанування природи дошкільника. Діяльність правої півкулі головного мозку дошкільника перетворює його оточення у казку, диво. Предмети оживають, розповідають про себе, діють у просторі та часі. Цим даром наділені талановиті художники та діти. Потрібно враховувати особливості техніки образотворення дітей дошкільного віку: малюють те, що знають і відчувають, а не те, що бачать; використовують традиційні символи передання внутрішнього стану; спонтанно використовують кольори, не розуміючи символіки, колір для них є способом передання внутрішнього стану; докладають великих зусиль для контролю зором рухів руки, намагаються утримувати в полі зору весь об'єкт зображення з його складною конфігурацією, не володіючи способом входження в графічний образ; люблять працювати з різним матеріалом. Навчання спонукає дитину до осмисленого художнього прояву.

- надання свободи творчого самовираження. Освітнє середовище має бути комфортним для дитини, де панує доброзичлива атмосфера діалогічної взаємодії, підтримки, захоплення та радості, адже лише розкута дитина здатна глибоко відчути та передати свої відчуття. У досягненні творчого сприйняття живопису важливими залишаються власні відчуття, емоції та переживання. Критерієм досягнення цієї вершини є позиція дитини, в якій вона висловлює не те, що бачить на картині, а виражає себе через призму сприйнятого, говорить про себе, згадує власний досвід. Цей зв'язок між твором живопису та власним світом дитини має обов'язково відбутися, якщо ми ставимо за мету – особистісне відчуття мистецтва.

Зі своїми переживаннями дитина завжди звертається до дорослого. Будь-що, побачене вперше, відчуте як диво, породжує тисячі запитань, на які дитина негайно потребує відповіді. Разом з відповіддю ми передаємо дитині свою естетичну оцінку, яка є для неї на даному етапі еталоном сприйняття навколишнього світу. Дитина сприймає світ через призму нашого світосприйняття. Саме своєю здатністю помічати красу, відчувати й емоційно переживати її ми і в дитині пробуджуємо здатність сприймати прекрасне.

Висновок. Таким чином, сприйняття живопису – педагогічний засіб емоційно-естетичного розвитку дошкільників, що дозволяє кожній дитині відчувати настрій художника, пережити естетичні почуття, виразити власні емоції та особистісно-оцінне ставлення, розкрити внутрішній потенціал, збагатити уявлення та розвинути творчі здібності дітей дошкільного віку. Використання художньо-творчих ігрових технологій сприйняття творів живопису на заняттях з малювання забезпечує високий рівень мотивації, активізацію емоційно-почуттєвої сфери дошкільників, викликає позитивний емоційний стан, стимулює розвиток творчих здібностей, створює умови для успішної соціалізації особистості.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А. М. Богуш – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Барановська І., Мозгальова Н. Українські народні традиції як засіб виховання дітей дошкільного віку // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер.: Педагогічні науки. Випуск 152, 2017. – С. 20-24
3. Неменский Б.М. Мудрость красоты. О проблемах эстетического образования / Б.М. Неменский. – М.: Просвещение, 1987. – 255 с.
4. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі: Підручник [Текст] / За заг. ред. Г.В. Сухорукової. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. – С. 21-100. Даниэль С.М. Искусство видеть / С.М. Даниэль. – Л.: Искусство, 1990. – 223 с.
5. Шульга Л. М. Барвіста радість (Розвиток творчих здібностей у дітей дошкільного віку на заняттях із малювання): Методичний посібник / Л. М. Шульга. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2012. – 280 с.

О.А. Шикирінська,
канд. пед. наук, старший викладач
кафедри мистецьких дисциплін дошкільної та початкової освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

КОЛЕКТИВНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНЕ МУЗИКУВАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних напрямів розвитку системи вищої освіти України, затверджених низкою державних документів, є підготовка освічених, творчих, конкурентоспроможних на сучасному ринку праці кваліфікованих фахівців-педагогів, спроможних забезпечити гармонійний і різнобічний розвиток підростаючого покоління. Професійна підготовка майбутнього вчителя початкових класів є необхідною передумовою його успішної педагогічної діяльності, яка формується відповідно до вимог